

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет будівництва і архітектури

**ОРГАНІЗАЦІЯ І УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ**

Методичні вказівки
для студентів спеціальності
017 “Фізична культура і спорт”
освітнього рівня бакалавр

Київ 2023

УДК 796.06

A72

Укладач: О.А. Антонюк, ст. викладач кафедри ФВіС
С.М. Киселевська, ст. викладач кафедри ФВіС

Рецензент: О.А. Озерова – кандидат наук з фіз. вих. і сп., доцент

Відповідальний за випуск О.М. Шамич, д-р психол. наук, професор

*Затверджено на засіданні кафедри фізичного виховання і спорту,
протокол №5 від 24.01.2023 року.*

В авторській редакції.

«Організація і управління в сфері фізичному вихованні і спорті»:
О- методичні вказівки / уклад.: О.А. Антонюк, С.М. Киселевська – Київ:
КНУБА, Талком, 2023. – 30 с.

Містять загальні відомості, мету, завдання, програму та структуру навчальної дисципліни «Організація і управління в сфері фізичної культури і спорту».

Надані теми лекційних і практичних занять, теми для самостійної роботи, питання модульного та підсумкового контролю, література, інші інформаційні ресурси щодо вивчення дисципліни.

Призначені для студентів денної і заочної форми навчання спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» освітнього рівня бакалавр.

ЗМІСТ

Зміст.....	3
Загальні положення.....	4
1. Характеристика навчальної дисципліни.....	6
2. Програмні результати навчання та компетентності, що формуються в результаті засвоєння дисципліни.....	7
3. Програма навчальної дисципліни.....	9
4. Структура навчальної дисципліни.....	13
5. Вимоги до самостійної роботи студентів.....	17
5.1. Індивідуальна робота.....	18
6. Контроль за якістю навчання.....	20
6.1. Перелік питань семестрового контролю.....	23
7. Умови допуску до підсумкового контролю.....	26
Література.....	27

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Вивчення і застосування правових основ фізичної культури на сьогоднішній день набуває все більшого значення у процесі підготовки фахівців для галузі фізичного виховання і спорту

Загальний стан сфери фізичної культури і спорту та подальший її розвиток залежать від організації ефективної структури управління нею. В сучасних умовах трансформації економіки найважливішою задачею стає формування гнучкої системи менеджменту фізкультурно-спортивної організації, яка повинна мати таку систему управління, яка забезпечить їй високу ефективність роботи, конкурентно-спроможність та стабільність на ринку. Зростає потреба в керівниках, здатних до підприємництва, ризику, конкуренції.

Методичні вказівки «Організація і управління в сфері фізичної культури і спорту» розроблено на підставі освітньо-професійної програми та навчального плану за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» відповідно до вимог програми навчального курсу «Організація і управління в сфері фізичної культури і спорту». Навчальна дисципліна «Організація і управління в сфері фізичної культури і спорту» є обов'язковою, що забезпечує широку теоретичну і практичну підготовку студентів до професійної діяльності вчителя фізичної культури, інструктора з фізичного виховання і тренера з обраного виду спорту. Саме від оволодіння основними положеннями навчального курсу з організації і управління залежить професійна компетентність майбутніх педагогів з фізичної культури та тренерів. Маємо зауважити, що фахівцям з фізичного виховання та спорту слід орієнтуватись у важливих питаннях, пов'язаних зі структурою державних і не державних органів управління фізичною культурою і спортом, знати принципи планування, контролю, обліку та звітності у фізкультурно-спортивних організаціях.

Основна мета методичних вказівок полягає в тому, щоб забезпечити студентів необхідними теоретичними знаннями для формування фахівця з фізичної культури і спорту. Систематизація теоретичних і практичних знань з навчальної програми означеного курсу проводиться у формі лекцій та практичних занять, а також під час самостійної та індивідуальної роботи студентів. На лекційних заняттях викладаються теоретико-методологічні

засади, принципів та дискусійні питання організації та управління, що забезпечує творчу роботу студентів спільно з викладачем. На практичних заняттях поглиблюються і деталізуються найбільш важливі розділи навчальної програми та здійснюється контроль засвоєння знань студентами. Опануванню навчальною дисципліною з організації і управління в сфері фізичної культури і спорту буде сприяти використання демонстраційних матеріалів та презентацій за активної участі студентів. Удосконалення ефективності освітнього процесу забезпечує передбачене програмою виконання індивідуальних завдань.

Курс «Організація і управління в сфері фізичної культури і спорту» викладається у ВНЗ (на четвертому курсі для студентів денної форми навчання і на п'ятому курсі для студентів заочної форми навчання) для майбутніх фахівців і логічно пов'язан з іншими дисциплінами, що вивчаються студентами: «Вступ до спеціальності», «Правознавство», «Педагогіка», «Організація спортивно-масової роботи», «Правові основи професійної діяльності» тощо.

Мета навчальної дисципліни: Формування базових професійно-педагогічних знань, вмінь та навичок, які забезпечують теоретичну та практичну підготовку фахівця. Формування професійного світогляду студентів.

Завдання дисципліни:

- ознайомити студентів з об'єктивними закономірностями, цілями, соціально-економічними умовами управління фізичною культурою і спортом як галуззю, з роботою основних органів управління фізичною культурою і спортом в Україні;
- дати студентам знання з основ менеджменту фізкультурно-спортивної організації, що включають функції, методи менеджменту, будову, властивості, внутрішні й зовнішні взаємні зв'язки у фізкультурно-спортивній організації;
- навчити студентів оперувати чинниками, що визначають і характеризують структуру й діяльність тієї чи іншої організації (мета, завдання, функції, методи, форми організаторської діяльності);
- дати студентам загальні навички стратегічного, організаційного, фінансового, персонального менеджменту з точки зору управління фізкультурно-спортивною організацією.

Предметом навчальної дисципліни є теоретичні і практичні аспекти організації професійної підготовки з урахуванням світових освітніх тенденцій.

Для складання екзамену необхідно засвоїти теоретичні відомості, оволодіти відповідними вміннями і навичками, виконати письмову контрольну роботу.

1. Характеристика навчальної дисципліни

Концепція курсу «Організація і управління в сфері фізичної культури і спорту» в галузі фізичного виховання і спорту полягає у системному викладенні матеріалу, який дозволяє сформувати у студентів знання та уявлення щодо конкретних форм і методів свідомої діяльності, спрямованої на забезпечення ефективного функціонування і планового розвитку сфери фізичної культури і спорту, з метою найповнішого задоволення потреб людей у фізичному вдосконаленні.

Навчальна дисципліна «Організація і управління в сфері фізичної культури і спорту» розрахована на студентів, які навчаються на 4 курсі за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» денної форми навчання та на 5 курсі заочної форми навчання.

Таблиця 1

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань: 01 Освіта/педагогіка	Нормативна	
Модулів - 1	Спеціальність: 017 Фізична культура і спорт	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 2		4-й	5-й
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
		7-й	9-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Лекції	
		20 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	10 год.
		Самостійна робота	

самостійної роботи студента – 3		50 год.	70 год.
		Індивідуальні завдання: 2 год.	
		Вид контролю: екзамен	

Як видно з таблиці 1, програма курсу розрахована на 90 годин. Виконання програми здійснюється за допомогою: лекцій (20 годин); практичних занять (20 годин); самостійної роботи (50 годин) – для студентів денної форми навчання; лекцій (10 години); практичних занять (10 годин); самостійної роботи (70 годин) – для студентів заочної форми навчання. Наприкінці семестру складається екзамен.

Для допуску до екзамену необхідно засвоїти теоретичні відомості, оволодіти відповідними уміннями і навичками, виконати розрахункові роботи, зробити доповідь(і), виконати письмову контрольну роботу, приймати участь в обговоренні заданих тем на семінарських заняттях, вміти працювати самостійно.

2. Програмні результати навчання та компетентності що формуються в результаті засвоєння дисципліни

Бакалавр фізичної культури і спорту повинен бути здатний розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері фізичної культури і спорту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів відповідних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні (табл. 2):

знати:

- особливості організації масової фізичної культури у різних ланках фізкультурного руху;
- структуру державних і не державних органів управління фізичною культурою і спортом;
- правову і програмно-нормативну базу розвитку масової фізичної культури і спорту;
- діяльність органів місцевої влади та місцевого самоврядування щодо розвитку масової фізичної культури і спорту;
- принципи планування, контролю, обліку та звітності у фізкультурно-спортивних організаціях.

- організацію фізкультурно-оздоровчої роботи з різними верствами населення.

вміти: використовувати набуті знання в професійній діяльності.

Таблиця 2

Компетентності здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність (ІК)	
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері фізичної культури і спорту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів наук з фізичного виховання і спорту, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.	
Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК02	Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК09	Навички міжособистісної взаємодії.
ЗК12	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	
СК06	Здатність до розуміння ретроспективи формування сфери фізичної культури і спорту. Здатність застосовувати сучасні технології управління суб'єктами сфери фізичної культури і спорту. Здатність до безперервного професійного розвитку
СК13	
СК14	

Таблиця 3

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Програмні результати
ПРН01	Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем.
ПРН19	Аргументувати управлінські рішення для вирішення проблем, які виникають в роботі суб'єктів фізичної культури і спорту; мати навички лідерства.

ПРН20	Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.
ПРН21	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Методи перевірки навчального ефекту: поточні відповіді на питання (письмово/усно), тестування, розрахункові роботи, доповіді, індивідуальна робота (реферат/презентація), контрольна робота, екзамен.

Форми проведення занять: лекції, практичні заняття, консультації.

3. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни містить обсяг знань, які повинні опанувати бакалаври відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення учбового матеріалу, а також передбачає необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Лекційні заняття містять інформацію представлену у змістовому модулі вивчення дисципліни.

Практичні заняття спрямовані на закріплення теоретичного матеріалу, викладеного під час лекцій.

МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Вступ. Основні поняття «Управління та організації у сфері фізичної культури і спорту».

Управління, керівництво і менеджмент. Поняття про сферу фізичної культури і спорту. Її компоненти. Сфера фізичної культур як об'єкт управління. Різноманітні ресурси, потрібні для розвитку сфери фізичної культури і спорту. Процес державного управління. Функції управління та менеджменту у фізичній культурі і спорті (планування, вироблення і ухвалення управлінського рішення, організація, регулювання, мотивації, обліку і контролю, керівництва). Принципи і методи управління. Їх зміст і особливості застосування.

Тема 2. Програмно-нормативна база розвитку фізичної культури і спорту.

Розвиток законодавства про фізичну культуру і спорт. Соціально-економічні умови розвитку, фізичної культури і спорту в Україні. Система розвитку, правових актів про фізичну культуру і спорт. Державна програма розвитку, фізкультури і спорту в Україні.

Тема 3. Організаційна структура органів управління.

Понятійний апарат організації і управління фізичної культури. Основні терміни і поняття. Структура державних і не державних органів управління. Сфери та напрямки впровадження фізичної культури. Правова і програмно-нормативна база розвитку масової фізичної культури. Державні вимоги до фізичного виховання. Державні тести і нормативи оцінки фізичної підготовленості населення.

Тема 4. Державне регулювання та забезпечення розвитку фізичної культури і спорту.

Діяльність органів виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо розвитку фізичної культури і спорту. Роль громадських об'єднань фізкультурно-спортивного спрямування в державному управлінні сферою фізичної культури і спорту. Зарубіжний досвід організації і управління фізичною культурою і спортом на регіональному рівні.

Тема 5. Компоненти сфери фізичної культури і спорту в Україні.

Загальна структура фізичної культури. Міністерство у справах молоді і спорту України, Національний олімпійський комітет і федерації з видів спорту. Характеристика системи базової фізичної культури (дошкільна, шкільна і фізична культура у ВНЗ). Спорт як компонент фізичної культури (масовий, базовий (дитячий), вищих досягнень (олімпійський спорт) і професійний). Інші види фізичної культури і спорту (паралімпійський спорт, військовоприкладна фізична культура, ППФП, виробнича фізична культура, оздоровчо-реабілітаційна фізична культура, рекреативна фізична культура і побутова).

Тема 6. Організації фізкультурно-спортивної спрямованості.

Спортивні клуби за місцем проживання. Дитячо-юнацькі спортивні школи (ДЮСШ), школи вищої спортивної майстерності (ШВСМ).

Спортивні клуби з видів спорту. Фізкультурно-оздоровчі центри. Стадіони і спортивні комплекси, що мають статус юридичної особи. Кафедри фізичного виховання закладу вищої освіти.

Тема 7. Організація масової фізичної культури в різних сферах суспільства.

Організація фізкультурно-оздоровчої роботи у виробничій сфері. Організація фізкультурно-масової роботи за місцем проживання та у місцях масового відпочинку людей. Положення про проведення змагань. Організація і зміст діяльності спортивно-оздоровчих клубів за інтересами. Організація та методика масової фізичної культури у навчально-виховній сфері. Оздоровча робота у дошкільних навчальних закладах. Організація спортивно-масової й фізкультурнооздоровчої роботи в загальноосвітній школі. Організація спеціалізованих класів з видів спорту в загальноосвітніх школах. Організаційні заходи масової фізичної культури і спорту в поза класний час.

Тема 8. Функції управління сферою фізичного виховання.

Класифікація та взаємозв'язок функцій управління. Принципи та методи управлінської діяльності. Планування як функція управління. Делегування повноважень та побудова організаційних структур в управлінській діяльності.

Тема 9. Регламентування діяльності та кадрове забезпечення сфери фізичної культури і спорту.

Регламентування діяльності організацій сфери фізичної культури і спорту. Типологія фізкультурно-спортивних організацій. Кадрове забезпечення та ступенева підготовка фахівців для сфери фізичної культури і спорту в Україні. Підготовка наукових кадрів та ефективне використання кадрових ресурсів в сфері фізичної культури і спорту.

Тема 10. Міжнародний спортивний рух і місце у ньому організацій з фізичного виховання.

Історія виникнення і сучасний стан міжнародного спортивного руху. Класифікація міжнародних спортивних об'єднань. Організаційна структура і діяльність міжнародних федерацій з видів спорту. Зарубіжний досвід управління фізичною культурою і спортом на регіональному рівні.

Змістовий модуль 2. Практичні заняття (семінари).

Основна дидактична *мета* цих занять – розширення, поглиблення і деталізація теоретичних знань, отриманих студентами на лекціях і в процесі самостійної роботи і спрямованих на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, набуття умінь і навичок, розвиток наукового мислення та усного мовлення студентів.

У таблиці 4 наведені теми семінарів та завдання для їх обговорення.

Таблиця 4

Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Організація і управління фізичною культурою і спортом як наука та навчальний предмет.	2	1
2.	Визначення понять: управління, система, організація, керівництво, ціль, рішення, регламентування. Визначення понять: повноваження, ресурси, обмеження, функції управління, інформація	2	1
3.	Програмно-нормативна база розвитку фізичної культури і спорту.	2	1
4.	Система фізичної культури в Україні. Фізична культура як соціальна система суспільства. Відкритість системи фізичної культури.	2	1
5.	Організаційна структура органів управління.	2	1
6.	Структурність системи фізичної культури. Державні органи управління фізичною культурою.	2	1
7.	Органи загальної компетенції. Органи відомчої компетенції. Органи спеціальної компетенції.	2	1
8.	Організація масової фізичної культури в різних сферах суспільства.	2	1
9.	Регламентування діяльності та кадрове забезпечення сфери фізичної культури і спорту.	2	1
10.	Зміст діяльності національних федерацій з видів спорту. Зміст діяльності Національного Олімпійського Комітету (НОК).	2	1
	Усього годин	20	10

4. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 5

МОДУЛЬ 1. Змістовий модуль 1. Лекції з дисципліни «Організація і управління в сфері фізичної культури і спорту»

Назва теми	Кількість годин											
	Денна форма					Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Всесвітня історія фізичної культури і спорту.												
Тема 1. Вступ. Основні поняття «Управління та організації у сфері фізичної культури і спорту».		2						1				
Тема 2. Програмно-нормативна база розвитку фізичної культури і спорту.		2						1				
Тема 3. Організаційна структура органів управління.		2						1				
Тема 4. Державне регулювання та забезпечення розвитку фізичної культури і спорту.		2						1				

Тема 5. Компоненти сфери фізичної культури і спорту в Україні.		2						1				
Тема 6. Організації фізкультурно-спортивної спрямованості.		2						1				
Тема 7. Організація масової фізичної культури в різних сферах суспільства.		2						1				
Тема 8. Функції управління сферою фізичного виховання.		2						1				
Тема 9. Регламентування діяльності та кадрове забезпечення сфери фізичної культури і спорту.		2						1				
Тема 10. Міжнародний спортивний рух і місце у ньому організацій з фізичного виховання.		2						1				
Усього годин		20						10				

**МОДУЛЬ 1. Змістовий модуль 2. Практичні заняття з дисципліни
«Організація і управління в сфері фізичної культури і спорту»**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма					Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 3. Семінарські заняття з дисципліни «Історія фізичної культури».												
Тема 1. Організація і управління фізичною культурою і спортом як наука та навчальний предмет.			2						1			
Тема 2. Визначення понять: управління, система, організація, керівництво, ціль, рішення, регламентування. Визначення понять: повноваження, ресурси, обмеження, функції управління, інформація.			2						1			
Тема 3. Програмно-нормативна база розвитку фізичної культури і спорту.			2						1			
Тема 4. Система фізичної культури в Україні. Фізична культура як соціальна система суспільства. Відкритість системи фізичної культури.			2						1			

Тема 5. Організаційна структура органів управління.			2					1			
Тема 6 Структурність системи фізичної культури. Державні органи управління фізичною культурою.			2					1			
Тема 7. Органи загальної компетенції. Органи відомчої компетенції. Органи спеціальної компетенції.			2					1			
Тема 8. Організація масової фізичної культури в різних сферах суспільства.			2					1			
Тема 9. Регламентування діяльності та кадрове забезпечення сфери фізичної культури і спорту.			2					1			
Тема 10. Зміст діяльності національних федерацій з видів спорту. Зміст діяльності Національного Олімпійського Комітету (НОК).			2					1			
Усього годин			30					10			
Усього годин на дисципліну «Медико-педагогічний контроль у фізичному вихованні і спорті»	90	20	20			50		10	10		70

5. Вимоги до самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час.

Зміст самостійної роботи студента визначається навчальною робочою програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. Викладач визначає обсяг самостійної роботи, узгоджує її з іншими видами навчальної діяльності, розробляє методичні засоби проведення поточного та підсумкового контролю, аналізує результати самостійної навчальної роботи кожного студента.

До самостійної роботи студента належать наступні види робіт:

- 1) опрацювання матеріалу лекцій – 0,5 год. на 2 год. лекції;
- 2) підготовка до практичного заняття (семінару) – 0,5 год. на 2 год. семінару;
- 3) опрацювання тем робочої програми, які викладаються або не викладаються на лекціях – визначається обсягом тем, винесених на самостійну роботу (табл. 7);
- 4) підготовка індивідуального завдання: реферату/презентації – 6-8 годин;
- 5) підготовка до модульної контрольної роботи – 8-10 годин;
- 6) підготовка до заліку – 20 годин.

У таблиці 7 наведені теми для самостійного розгляду студентами по дисципліні «Організація і управління в сфері фізичної культури і спорту».

Таблиця 7

Перелік тем для самостійної роботи

№ з/п	Назва тем для самостійної роботи	Кількість годин	
		Денна	заочна
1.	Структуру міжнародного спортивного руху.	2	2
2.	Організаційна структура олімпійського спорту.	4	6
3.	Організаційна структура професійного спорту.	2	6
4.	Організаційні основи спорту в Україні.	4	6
5.	Кадрове забезпечення галузі «фізична культура і спорт».	4	2
6.	Матеріально-технічне та фінансове забезпечення сучасного спорту.	4	6
7.	Соціально-правовий статус спортсменів.	4	6

8.	Організація і методика фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи з учнями поза школою та у літніх таборах відпочинку.	6	6
9.	Планування, контроль, облік і звітність у фізкультурно-спортивних організаціях.	4	6
10.	Делегування повноважень та побудова організаційних структур в управлінській діяльності	4	6
11.	Формальні та неформальні групи в організаціях сфери фізичної культури і спорту.	4	6
12.	Вплив керівництва на підлеглих та стилі управління.	4	6
13.	Зарубіжний досвід управління фізичною культурою і спортом на регіональному рівні.	4	6
Усього годин		50	70

Матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виносять на підсумковий контроль разом з матеріалом, який було опрацьовано під час проведення аудиторних занять.

5.1. Індивідуальна робота

Індивідуальне завдання підлягає захисту студентом на заняттях, які призначаються додатково. Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Зокрема, студенти можуть зробити його у вигляді *реферату*.

Реферат повинен мати обсяг від 18 до 24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна також помістити словник базових понять до теми.

Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді дидактичного проєкту, у формі *презентації* у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у списку рекомендованої літератури, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь студента у міжнародній або всеукраїнській

науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до початку залікової сесії. Викладач має право вимагати від студента доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

У таблиці 8 наведено порядок оцінювання індивідуальної роботи студента.

Таблиця 8

Критерії оцінювання індивідуальної роботи з дисципліни (реферат)

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	10	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	9	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
добре	8	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, посилання та цитування сучасних наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	7	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

задовільно	6	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
-------------------	---	--

Методичні матеріали для самостійної роботи студентів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента. Для самостійної роботи студенту також рекомендують відповідну наукову та фахову монографічну і періодичну літературу, електронні ресурси, у тому числі й освітній сайт Університету.

6. Контроль за якістю навчання

Поточний контроль здійснюється на практичних (переважно семінарських) заняттях. Основні форми участі студентів у навчальному процесі, що підлягають *поточному* контролю:

- виступ на практичних заняттях (відповіді на питання, доповідь);
- доповнення, опонування до виступу, рецензія на виступ;
- участь у дискусіях;
- аналіз першоджерел;
- письмові завдання (тести, розрахункові роботи, індивідуальна робота (реферат), презентації) та інші письмові роботи, оформлені відповідно до вимог.

Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується студентами у тій чи іншій формі, наведеній вище.

Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань студентів аналізу підлягають:

1. Характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
2. Якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;

3. Ступінь сформованості уміння поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;

4. Рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;

5. Досвід творчої діяльності: уміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;

6. Самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, уміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються студенту за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Результати *поточного контролю* заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності студентів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до *підсумкової* форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Модульний контроль по дисципліні представлений у вигляді *контрольної роботи* (КР).

Вимоги до проведення контрольної роботи: *письмове завдання*. Завдання для контрольної роботи визначає викладач орієнтуючись на обсяг навчального матеріалу передбачений робочою програмою з дисципліни, яка містить лекційний матеріал, теми семінарських занять, а також теми, рекомендовані для самостійного вивчення.

Альтернативою контрольної роботи можуть бути *відповіді на питання в усній формі* або виконання студентом *індивідуальної роботи* (табл. 7-8), якщо студент з поважних причин, чому надає підтвердження, не зміг виконати контрольну роботу в письмовій формі. В такому випадку викладач і студент обговорюють альтернативні варіанти перевірки знань і приходять до єдиного рішення.

Методика оцінювання успішності вивчення дисципліни представлена у таблиці розподілу балів за результатами навчання (табл. 9).

Таблиця 9

Методи контролю та оцінювання знань студентів
Розподіл балів для дисципліни з формою контролю - екзамен.

	Поточне оцінювання		Підсумковий тест		Сума балів
	Змістові модулі		Індивід. завдання	Контрольна робота	
	ЗМ 1	ЗМ 2			
денна	20	60	10	10	100
заочна	20	60	10	10	100

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення залікової сесії з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою (табл. 10).

Таблиця 10

Критерії оцінювання якості навчання за семестр (залік/екзамен)
Шкала оцінювання для залікових/екзаменаційних вимог за національною системою та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсової роботи, практики	Для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C	Задовільно	
64-73	D		
60-63	E	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX		
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Роз'яснення щодо оцінювання якості та повноти засвоєння теоретичного та/або практичного матеріалу представлено у таблиці 11.

Шкала оцінювання якості знань, умінь, навичок, що засвоєні студентом при проходженні курсу

Оцінка	Кількість балів
ВІДМІННО. Засвоєння теоретичного/практичного матеріалу в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (вищий рівень)	90-100
ДУЖЕ ДОБРЕ. Засвоєння теоретичного/практичного матеріалу майже в повному обсязі/ зі значною кількістю несуттєвих помилок (3-4) (вище середнього рівня)	82-89
ДОБРЕ. Засвоєння теоретичного/практичного матеріалу в неповному обсязі/ незначна кількість (1-2) суттєвих помилок (середній рівень)	74-81
ЗАДОВІЛЬНО. Засвоєння теоретичного/практичного матеріалу в неповному обсязі/ значна кількість (3-5) суттєвих помилок/недоліків (нижче середнього рівня)	60-73
НЕЗАДОВІЛЬНО. Засвоєння теоретичного/практичного матеріалу є недостатнім і не задовольняє мінімальні вимоги за результатами навчання. З можливістю повторного складання модулю (низький рівень)	0-59

6.1. Перелік питань для підсумкового контролю:

«Організація і управління в сфері фізичної культури і спорту»

1. Що Ви розумієте під поняттям «право»?
2. У чому полягає сутність права?
3. Які Ви знаєте принципи теорії правової держави?
4. Що таке «судовий прецедент»?
5. Чим правові норми відрізняються від неправових?
6. У чому полягає правова поведінка?
7. Які відносини виникають у нормах права?
8. Що є основою виникнення правовідносин?
9. Наведіть приклад правовідносин у сфері фізичної культури і спорту?
10. У чому полягає суть правового статусу спортсмена?
11. Що вкладається у поняття організаційна структура управління фізичною культурою і спортом?
12. Що вкладається у поняття структура управління?
13. Хто є суб'єктом управління?
14. Хто є об'єктом управління?
15. Загальна характеристика структури управління.
16. Що вкладається в поняття «олімпійський і неолімпійський спорт»?
17. Охарактеризувати державні та не державні органи управління.
18. Порядок фінансування державних та громадських установ.
19. Що являє собою єдина спортивна класифікація України?

20. Охарактеризувати основні напрямки використання засобів у фізвихованні.
21. Перелічити основні складові вимог до фізичного виховання.
22. Охарактеризувати роль гілок влади в реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту.
23. Яку координаційну роботу виконує Кабінет Міністрів у реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту.
24. Охарактеризувати роль Верховної Ради та президентів України у розбудові та покращенні функціонування фізичної культури і спорту в нашій державі.
25. На що спрямована діяльність Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту між державою та всіма учасниками спортивного руху?
26. Перерахувати громадські об'єднання фізкультурноспортивного спрямування та зазначити їх роль в розвитку фізкультурно-спортивної роботи в державі.
27. Які громадські організації фізкультурно-спортивного спрямування слід віднести до загальнонаціональних спортивних об'єднань.
28. Охарактеризувати роль добровільних фізкультурноспортивних товариств в розвитку та удосконаленню фізкультурно-спортивної роботи в державі.
29. Охарактеризувати поняття «Спорт для всіх».
30. Охарактеризувати спрямування роботи в низових фізкультурно-спортивних об'єднаннях, якими є спортивні клуби та колективи фізичної культури.
31. Навести приклади зарубіжного досвіду організації і управління фізичною культурою і спортом на регіональному рівні.
32. Назвати та характеризувати напрямки використання засобів у фізичному вихованні і спорті.
33. Як називаються фізкультурно-оздоровчі заходи під час трудового процесу?
34. Що є реальним фактором підвищення продуктивності праці в колективах фізичної культури на виробництві?
35. Розтлумачити поняття «Спорт для всіх» та його використання у світовій системі.
36. Розкрити організацію і зміст роботи клубів за інтересами (на прикладі клубу любителів бігу).

37. Яку спрямованість повинні мати заняття з дітьми дошкільного віку? Перерахувати форми організації занять оздоровчого напрямку з дітьми дошкільного віку.
38. Назвати основні форми організації занять у «Пласті».
39. Яке основне завдання уроків фізичної культури у процесі навчального дня в загальноосвітніх школах?
40. Розкрити алгоритм створення спеціалізованих класів з видів спорту в ЗОШ. 10. Які кваліфікаційні вимоги висуваються до вчителя фізичної культури та його права?
41. Охарактеризувати зміст фізкультурно-спортивної роботи в заміських спортивно-оздоровчих таборах.
42. Під чий керівництвом проводиться устаткування зон відпочинку для масових фізкультурних і спортивних занять?
43. Що потрібно враховувати при плануванні роботи у фізкультурно-спортивних організаціях?
44. Яка мета контролю у фізичному вихованні?
45. Що потрібно розуміти під самоконтролем у фізичному вихованні?
46. Які дані діяльності у первинних фізкультурних осередках надаються при складанні звіту перед керівними органами?
47. Що складає юридичну базу фізичної культури і спорту?
48. Структура Закону України "Про фізичну культуру і спорт".
49. Яка мета "Державної програми розвитку фізичної культури і спорту в Україні"?
50. Які напрямки розвитку фізичної культури і спорту передбачає цільова програма розвитку фізичної культури і спорту в Україні"?
51. Що являє собою Єдина спортивна класифікація України?
52. Які напрямки діяльності Цільової комплексної програми "Фізичне виховання - здоров'я нації"?
53. У чому суть завдання Цільової комплексної програми "Фізичне виховання - здоров'я нації"?
54. Соціально-економічні проблеми розвитку фізичної культури та спорту.
55. Відмінності базових, регіональних та робочих програм?
56. Який орган державної влади здійснює законодавче регулювання відносин у сфері фізичної культури і спорту?
57. Яку роль відіграє Державний комітет України з питань фізичної культури і спорту?

58. Розкрийте завдання Національної доктрини розвитку фізичної культури і спорту?
59. Яка роль держави у розвитку фізичної культури і спорту?
60. Які умови визначають концепцію вдосконалення системи будь-якої галузі державного управління?
61. Чому законодавство про фізичну культуру і спорт не може бути визнане таким, що відповідає сучасним вимогам?
62. Які існують на сьогоднішній день правові проблеми Вдосконалення] законодавства про фізичну культуру і спорт?
63. Які правові норми, на вашу думку, повинен включати закон про фізичну культуру?
64. Яке значення має вивчення досвіду законодавства зарубіжних країн?
65. Розкрийте зміст напрямків кодифікування законодавства про фізичну] культуру і спорт?
66. В чому полягає суть фізичного виховання?
67. Які Ви знаєте соціальні функції фізичної культури?
68. З чим пов'язане функціональне призначення фізичної культури?
69. Яка роль держави у розвитку фізичної культури і спорту?
70. Що є ядром системи законодавства про фізичну культуру і спорт?
71. У чому полягає юридична природа відносин у сфері фізичної культури і спорту?
72. У чому полягає зміст відносин у сфері фізичної культури і спорту?
73. Розкрийте зміст норми права у сфері спорту?
74. У чому полягає роль та яке місце займають правові норми у сфері фізичної культури і спорту?
75. Які наслідки можуть наступити внаслідок порушення спортивної етики?

7. Умови допуску до підсумкового контролю

Студенту, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Студент, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Студент має право на опротестування результатів контролю (апеляцію).

Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться здобувачам до початку вивчення дисципліни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гаєвський Б. А. Основи науки управління: навч. посібник. К.: МАУП, 1998. – 111 с.
2. Гасюк І.Л. Підходи до дослідження системи державного управління розвитком фізичної культури і спорту. Державне управління та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. Дніпропетровськ: Вид-во ДРІДУ НАДУ, 2010. № 4 (7). С. 194–206.
3. Гасюк І.Л. Державне управління фізичною культурою та спортом: стан та перспективи розвитку: [монографія]. Х.: ПП Балюк І.Б., 2011. 432 с.
4. Городинська І.В. Управління фізичною культурою і спортом: навчальний посібник. Херсон: Вид-во ХДУ, 2010. 112 с.
5. Грибан Г.П. Особливості вивчення здобувачами другого (магістерського) рівня навчальної дисципліни «Управління у сфері фізичної культури і спорту». Фізичне виховання і спорт у закладах вищої освіти: проблеми та перспективи: зб. наук. праць II Всеукраїнської наук.-практ. конф., присвяченої 100-річчю Поліського національного університету (Житомир, 17 травня 2022 року). Гол. ред. Г.П. Грибан. Житомир: В-во «Рута». 2022. С. 16–24.
6. Грибан Г.П. Формування спеціальних професійних компетентностей у здобувачів закладів вищої освіти під час вивчення дисципліни «Управління у сфері фізичної культури і спорту». Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія № 15. Науковопедагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наук. праць. За ред. О. В. Тимошенка. Київ : Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2022. Випуск 3К (147) 22. С. 105–110 с.
7. Жданова О.М. Управління сферою фізичного виховання і спорту: навчальний посібник. Дрогобич: Коло, 2009. 224 с.
8. Куделко В.Є. Організація і технологія управління фізичною культурою і спортом в системі районного територіально-адміністративного утворення. Рукопис. Дисертація на здобуття наук. ступеня канд. наук з фізичного виховання і спорту за спеціальністю. ХДАФК, Харків, 2005. 22 с.

9. Кузьменко О.О. Сучасний стан державного управління фізичною культурою та спортом в Україні та Європі. URL:

http://archive.nbuv.gov.ua/Portal/soc_gum/Dtr_du/2011_3/files/DU311_07.pdf.

10. Мічуда Ю.П. Сфера фізичної культури і спорту в умовах ринку. К.: Олімпійська література, 2007. 216 с.

11. Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту. К., 2004. 16 с.

12. Організація та методика спортивно-масової роботи: навч. посібник / уклад.: Цибульська В.В., Безверхня Г.В. Умань: ВПЦ «Візаві», 2014. 220 с.

13. Репкіна Ю.М. Адміністративно-правові основи регулювання фізичної культури і спорту: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук. Київ, 2010. 19 с.

14. Савченко В. Г., Сергеев А.Ю. Управління у сфері фізичної культури і спорту на рівні адміністративно-територіальних одиниць: традиції і новації. Слобожанський науково-спортивний вісник. Харків: ХДАФК, 2016. № 1 (51). С. 76–80.

15. Христова Т.Є. Управління процесом сфери фізичного виховання. Курс лекцій для студентів. ФОП Силаєва О.В.: Мелітополь, 2015. 72 с.

16. Ціпов'яз А.Т., Бондаренко В.В. Організація і управління фізичною культурою і спортом: навч. посіб. Кременчук: КПК, 2019. 128 с.

Нормативна та законодавча база:

1. Закон України про вищу освіту. (редакція від 27.10.2022)
<https://zakon.help/zakonodavstvo-ukraini/1556-18>
2. Закон України про фізичну культуру і спорт (редакція від 27.10.2022).
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>
3. Наказ МОЗУ і МОНУ №518/674 від 17.08.2009 р. «Про забезпечення медико-педагогічного контролю за фізичним вихованням учнів у загальноосвітніх навчальних закладах».
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0772-09#Text>
4. Положення про Всеукраїнський центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх»: Наказ Державного комітету України з питань фізичної культури і спорту [від 29.05.2003], № 1366.
5. Про фізичну культуру і спорт: Закон України № 3808-ХІІ від 24 грудня 1994 р., зі змінами і доповненнями, внесеними в період 1995-2017 рр. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3808-12/page>.

Електронні ресурси

1. <http://library.knuba.edu.ua/> - Бібліотека Київського національного університету будівництва та архітектури.
2. <https://org2.knuba.edu.ua/> – Освітній сайт Київського національного університету будівництва та архітектури.
3. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. Вернадського, м. Київ, пр. Голосіївський, 3

Навчально-методичне видання

**ОРГАНІЗАЦІЯ І УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ**

Методичні вказівки
для студентів
спеціальності 017 “Фізична культура і спорт”
освітнього рівня бакалавр

Укладачі **Антонюк Оксана Анатоліївна**
Киселевська Світлана Михайлівна

Комп’ютерне верстання